
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

HOL KEDVES A PRÓFÉTA?

Lukács ev. 4,14-30

2018. JÚNIUS 24.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 122. zsolttár

Imádkozunk: Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, minden dicséretünket, hálaadásunkat, szívünk teljességéből eléd hozzuk most, hogy meghallgatód buzgó imádságunkat és beteljesítéd szívünk békességre vágyakozó óhajtását. Mert megtapasztaltuk, tudjuk és bizonyoságot teszünk róla Előtted is, hogy békességgel veszed körbe életünket, Lelkeddel tanácsolsz, Igéddelel útbaigazítasz és vezetsz az élet útján. Magasztalunk és áldunk minden vigasztalásért, életünket megújító erőidért, hogy bajainkból gyógyítottál, gyászban velünk voltál, örömeinkben készséget adtál hálaadásra, s minden jót megmutattál és Lelked hatalmában erőket adtál, hogy megcselekedjük azokat. De megvalljuk alázattal szívünk gyakori lázadását, hitetlenkedésünket, szeretetlenségünket, hűtlenkedésünket, megvalljuk, hogy sokszor letértünk az igaz és egyetlen útról. Arra kérünk, vedd le rólunk mindezeket a bűnterheket, oldozz fel vétkeink alól. Újítsd meg életünket, hogy még jobban hasonlatosak lehessünk Jézus Krisztushoz, aki arra hívott el minket, hogy tanítványai legyünk, alázatosak, szelídek, békesség keresők, irgalmasságot gyakorlók. Küldd el megújító Szentlelkedet, áldd meg közösségünket, istentiszteletünket Igéd erejében, szent világosságodban. Krisztusért kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen

Textus: Jézus pedig visszatért a Léleknek erejével Galileába. És híre ment neki az egész környéken. Ő pedig tanított a zsinagógáikban, dicsőítettvén mindenektől. És elment Názáretbe, ahol felneveltetett: és bement, szokása szerint, szombatnapon a zsinagógába, és felállt olvasni. És az Ézsaiás próféta könyvét adták neki; ő pedig a könyvet feltárva, arra a helyre nyitott, ahol ez volt írva: Az Úrnak Lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szeméinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét. És behajtva

a könyvet, átadta a szolgának, és leült. A zsinagógában pedig mindenki reá függesztette szemeit. Ő pedig kezdett hozzájuk szólani: Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra. És mindnyájan bizonyosságot tettek felőle, és elálmélkodtak kedves beszédein, amelyek szájából származtak, és ezt mondták: Avagy nem a József fia-é ez? És mondta nékik: Bizonyára azt a példabeszédet mondjátok nekem: Orvos, gyógyítsd meg magadat! Amiket hallottunk, hogy Kapernaumban történtek, itt a te hazádban is cselekedd meg azokat. Mondta pedig: Bizony mondom néktek: Egy próféta sem kedves az ő hazájában. És igazán mondom nektek, hogy Illés idejében sok özvegy asszony volt Izráelben, mikor az ég három esztendeig és hat hónapig be volt zárva, úgy hogy az egész tartományban nagy éhség volt; mégis azok közül senkihez nem küldetett Illés, hanem csak Szidonba, Sareptába az özvegy asszonyhoz. És az Elizeus próféta idejében sok bélpoklos volt Izráelben; de azok közül egy sem tisztult meg, csak a Szíriából való Naámán. És beteltek mindnyájan haraggal a zsinagógában, mikor ezeket hallották. És felkelvén, kiűzték őt a városon kívül és elvitték őt annak a hegynek szélére, amelyen a városuk épült, hogy onnét letaszítsák. Ő azonban közöttük átmenve, eltávozott. (Lukács 4,14-30)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! A felolvasott történet a mi Urunk Jézus Krisztusunk e földi szolgálatának a kezdetét mutatja be. Miután legyőzte a kísértéseket, evangéliumot hirdet, csodákat tesz, jeleket mutat, hazatér Názáretbe, ahol felnevelkedett. Ott kerül sor erre a drámai eseményre, amelynek a jó megértéséhez és ahhoz, hogy nekünk is lelki hasznunk legyen belőle, két pontot kell kitérni, amely két pont között játszódik ez a történet. Az egyik egy közmondás, amit maga Jézus idéz, mintegy az ott-tartózkodók szájába adva: bizonyára, azt mondjátok nekem, hogy orvos, gyógyítsd magadat. A másik pont pedig az, amit Jézus mond: nincs próféta, aki kedves lenne a maga hazájában.

Kezdjük az elsővel: orvos, gyógyítsd magadat! Ahhoz ugyanis, hogy jól értsük, ne értsük félre ne kezdjük el felelőtlenül önmagunkra alkalmazni a fájdalmas mondást (nem kedves a próféta a maga hazájában!), ezzel kell kezdenünk. Nincs próféta a maga hazájában! - így idézte nekem egyszer ezt egy férfiember, aki cudar viszonyba keveredett a feleségével és otthon szóhoz sem jutott; nincs próféta a maga hazájában: vagyis nem hallgatnak meg otthon. Hallottam szülőt is, aki kamasz gyermekeivel küszködött, nem hallgattak rá, se tanácsra, se intelemre, se jó szóra; panaszkodott és mondta nekem: tudja, tiszteletes úr, meg van az írva, Krisztusunk is megmondta, hogy nincsen próféta a maga hazájában, nem hallgatnak rám. Hallottam, már közéleti embertől is, aki valami helyi ügyet próbált el intézni, de elhallgattatták, bekerítették, lehetetlenné tették, visszalökték az igyekezetét: nincsen próféta a maga hazájában! Újságíróktól pedig éjjel-nappal ezt hallom, akik mindenfélét csivitelnek a médiában, aztán per lesz belőle, megátadják őket, nem tetszik az embereknek, amit ír-

nak, nahát, szenvednek. Ady Endre a 20. század elején írt egy megrendítő tanulmányt, ez a címe: A magyar Pimodán. Ebben arról ír a költő, hogy Csokonaival szólva, az is bolond, aki poétává lesz Magyarországon. De nemcsak bolond, hanem meg is bolondul, nem marad számára más, csak a Pimodán, a kocsmá, a mulató, az alkohol, a drog, az önpusztítás, mert a próféta tűzmadárként fellángoló igazságát eloltják, igazságát megtapossák. Nincs próféta a maga hazájában.

Mindezeket most azért idéztem fel, mert a gyors alkalmazás eltávolít bennünket a Jézus szavától, és annak a jó megértéstől. Mert nem az a próféta, aki megmondja az igazat. Ezt mindnyájunknak meg kell tennünk, legalábbis, ha jól értem a kilencedik parancsolatot, miszerint ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot! Ehhez hozzákapcsolom a keresztyén-sztoikus axiómát, mely Immánuel Kantig megy vissza: mindig mondj igazat, de legalábbis sose hazudj! Nem prófétai tiszt megmondani az igazat. Ez keresztyéni kötelességünk, mindig, minden időben. Tévedésben van aki úgy véli, hogy a próféta attól próféta, hogy megmondja az igazat: tudniillik azt, amit ő igaznak tart. Az a próféta, aki az Isten üzenetét tolmácsolja, az Isten szavát mondja. Nem az igazat, hanem az igazságot.

De térjünk vissza az első ponthoz! Jézus felolvassa a prófétai tekerceset, majd magyarázza. Lukács evangélista leírja, hogy mindannyian elálmélkodtak, csodálkoztak kedves beszédén. Tetszett az, amit Jézus mondott: milyen nagy igazságok ezek, milyen nagy üzenet, milyen nagy ígélet! Nem azt mondom, hogy: program, inkább ezt mondom: messiási program ez, amit Ézsaiástól felolvasott Krisztus: «az Úr Lelke van rajtam, felkent engem az Úr, hogy hirdessek a szegényeknek örömhírt, a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, a foglyoknak szabadulást hirdessek, a vakok szemeit megnyissam.» Igen, akik hallották, mind erre vártak. Ézsaiás jóvendőléseit hallva mindenkiből fölszakad a sóhaj: hát erre vártunk! Ezek ugyanis a gyógyulás igéi. Éppenséggel ezt ígérte Isten a fogságban levő, megtört népnek, a szenvedőnek Ézsaiás által! Igen, gyógyulást ígért, hazatérést, helyreállítást. Vagyis ezek a prófétai szavak – a vak látni fog, a sánta járni fog, a fogoly kiszabadul, a töredelmes szívűnek begyógyul a sebe – nem pusztán metaforikus képek, hanem valóságos történetek; ez az Isten története velünk, ez a gyógyításnak, a helyreállításnak, a megújulásnak, a vigasztalásnak a története. Ezt hallgatják ott a názáretiek. Jézus pedig érzékeli a feszült várakozást, hogy szinte kiszakad belőlük a szó: Orvos, gyógyítsd magadat! Itt! Ne csak Kapernaumban, ne csak a Genezáreti-tó környékén, hanem itt, Názáretben is, itt is legyenek csodák! És ebben mindjárt megjelenik a mi keresztyén életünknek is a roppant feszültsége. Bizony, nagy lelki haszon lenne, ha ebben jó belátásra jutnánk. Mert a mi szívünkben is ott van a sóhaj, a várakozás, az elvárás, hogy nálunk is, velünk is legyen így. Na igen, máshol jár a Lélek. Máshol megoldódnak a problémák! Máshol nem is imádkoztak a betegek gyógyulásáért, de már meg is gyógyultak. Másutt nagy és csodálatos felszabadulások történnék! Mi meg ülünk

itt – maradjunk Ady Endrénél – tovább leigázva, nyakunkon a bajjal, és nem tudunk a sorsunkból kikecmeregni! Hát akkor mutassa meg Jézus itt is, nekünk is! Názáretbe már eljutott a híre, hazatérését megelőzte, a csodák híre, a vigasztalásoknak, a szabadításoknak a története. Ime, itt van hát, közülünk való, ismerjük. Hát végre, akkor most kérhetjük a csodákat. Orvos, gyógyítsd magadat!

Lukács evangélista azonban érzékelteti velünk, hogy Jézus megrendelésre sohasem cselekedett csodát. És nekünk most ezzel kell első rendben megküzdeni, mert ebben nem elég az értelmi belátás, sokkal inkább a szívünknek kellene jó meggyőződésre jutnia. Jézus sosem tett csodát annak érdekében, hogy bizonyítsa messiási mivoltát. Milyen érzékletesen kezdi ezt a történetet Lukács: Jézus visszatért a Lélek erejével a pusztából, híre ment az egész környéken, tanított a zsinagógákban, és mindenki dicsőítette. Honnan tért vissza? Júdea pusztájából, mégpedig győztesen abból a harcból, amit a kísértővel vívott. Az ördög azt mondta neki: ha Te vagy Isten fia, parancsold a köveknek, változzanak kenyérré. Ha Te vagy az Isten fia, vesd alá magadat a templom pereméről, mert meg van írva felőled, angyaloknak parancsolt, hogy lábad ne üsd a kőbe! Ha Te vagy az Isten fia..., ha Te vagy a próféta..., ha Te vagy a messiás... No, akkor lássuk: orvos, gyógyítsd magadat!

A másik pont, amit ma letűztünk, az maga Jézus szava, amikor azt mondja, hogy nincsen próféta, aki – hadd fordítsam most így – akit kedvesen fogadnának a maga hazájában. Általában és tömören így fordítunk: aki kedves lenne a maga hazájában. Ám pontosabb úgy visszaadni, hogy a prófétát nem szokták a maga hazájában kedvesen fogadni, ti. elfogadni, vagyis nem úgy tekintenek rá, mint prófétára –, sőt, itt jön az ellentét: mint aki valóban mi közülünk való. Nagy ellentét van itt! Az egyik ponton ez áll: orvos gyógyítsd magadat! Akik ott vannak a zsinagógában, és hallják Jézus szavait, ámulnak a kedvességén és talán még büszkék is rá, hiszen közülük való! A miénk, büszkék lehetünk rá! Micsoda nagy dolog ez! De bizonyítsa meg magát. És itt van az ellentét. Sőt, ütközőpont.

Mi, felnőtt keresztyének sok keresztyén bölcsességet tanultunk arról, hogy ne provokáljuk Istent. Ezt meghagyjuk az ateistáknak. Egy híres ateista egyszer elmesélte, miért lett ateista. Öt éves korában imádkozott: Istenem, ha vagy, akkor ez meg ez legyen. Legyen tele a kamra mogyorós csokival. De a kamra nem telt meg mogyorós csokival. Tehát nincs Isten – konkludált az ateista nagy büszkén. Ám ezek gyenge érvek, tudjuk jól. Nem így és nem ezen dőlnek el a dolgok. Mégis, pontosan itt, a názáreti eset kapcsán, hadd tartson elénk az Ige tükröt: nem akartuk-e, nem akarjuk-e, nincs-e a szívünkben ott az sokszor, hogy próbára állítjuk ki Istent? Persze, mi keresztyének ezt dörzsöltebben szoktuk csinálni, hiszen tudjuk, hogy van Isten (ezt még az ördög is tudja), ezt mindenki tudja, csak a bolondok tesznek úgy, mintha nem lenne; ezért, rafináltabban tesszük próbára Istent:

Isten, ha szeretsz, ha szeretsz, akkor ez meg ez lesz. Ez a rejtett dilemma a prófétai tisztben ütközik meg.

Erről kell még néhány szót szólnom, hogy jól értsük ezt az Igét. Csodálatos kapcsolódik bele a történetbe, ahogy Jézus kinyitja Ézsaiás próféta könyvét. Azt az igét olvassa fel a próféta könyvéből, amit messiási programnak neveztünk. És amikor kimondja, hogy mindez most teljesebbé válik a fületek hallatára - magára mutat. Ezzel pedig abba a prófétai vonalba áll be, amely ébren tartotta azokat a reményeket, váradalmakat, messiási álmokat, amelyben részesek voltak a Názáret-beliek is. Tehát nem úgy érkezik Jézus Názáretbe, hogy most hangzana el először Istennek ígérete a szabadulásra. Évszázadok óta vártak erre, évszázadok óta hordozták, évszázadok óta ott élt a szívekben. Jézus ebbe a vonalba kapcsolódik be. Mi több, valami több is történik itt, mint az Ézsaiás által megjövendölt nagy gyógyításnak a szemmel látható, füllel hallható valóságos beteljesülése, - e fölött még egy nagy kérés is meghallgatásra talál. Ha föllapozzuk a 74. zsoltárt, látjuk, ez a panasznének a templom elpusztításáról szól. Az ellenség meggyalázta a templomot, megszentégtelenítették, pörölyvel törték össze a berendezéseit. A panaszok sorában van egy felkiáltás is: «jeleinket nem látjuk, próféta nincs többé, és nincs közöttünk, a ki tudná: meddig tart ez!» (Zsolt 74,9) Meddig tart a nyomorúságnak, az elesettségnak az állapota? Nos, itt a próféta, - eddig tartott! Tehát Isten gyermekeinek sok-sok baja, nyomorúsága mindig egy reménységhez kapcsolódik, pontosabban az Isten ígéreteihez, és ebből sarjadt a kiáltás: meddig tart ez? - meddig lesz ez így? - meddig nem hallgat meg minket az Isten? - meddig fordul el tőlünk Isten? - meddig van az, hogy csak másnak jut jó? - meddig van ez, meddig virul a gonosz? Nos, azt mondja Jézus: imé, a szemetek láttára, fületek hallatára teljesebbé válik az ígéret - és magára mutat. Most teljesebbé válik az, amit a próféta megjövendölt.

Nem az igazát mondja itt Jézus, ahogy ezt emberileg szoktuk mondani: nekem igazam van veled szemben. Az igazságot mondja, és azt reméli az övétől, hogy kedvesen fogadják, hogy elfogadják. Ez az elfogadás pedig mély, szív szerinti belátást jelent, amit egy speciális szó fejez ki: kedvesnek tart. Senki sem kedves a próféták közül a maga hazájában, vagyis nem fogadják kedvesen, nem mondanak áment az Isten szavára és ígéretére! És amit itt leír Lukács evangélista, az majd még erőteljesebben ott lesz a szemünk előtt nem sokkal később, virágvasárnapon, amikor Jézus Jeruzsálembe vonul. Úton a városba magasztalják, dicsőítik, messiási zsoltárokat énekelnek, halleluját zengenek - és Jézus sír. És már nem Názáretre mondja, hanem Jeruzsálemre, hogy: Jeruzsálem, Jeruzsálem, hányszor akartalak összegyűjteni, mint kotlós a csirkéit, de te nem akartad. Nem akartad kedvesen fogadni, elfogadni, beleegyezni, szép képpel kifejezve, magadhoz ölelni. Ez itt a lényeg. Amikor gyerekkoromban, karácsonykor egy lendkerekes autót kaptam, amit roppantul kívántam, magamhoz öleltem, magamhoz szoritottam, ez az enyém, ezt én kaptam! Az örömet is

magamhoz szorítottam. Azt hiszem, ismerős mozdulat. De még mélyebb az, amikor két testvér, nagy harcok után, kibékül és megölelik egymást; ez azt jelenti, hogy elfogadják egymást, újra egyben van az életük. A társaslélektan tudósai sokat beszélnek arról, hogy ha sír egy gyermek, akkor lehet ugyan szép szavakat mondogatni neki (beverte a térdét, hát mondjuk neki: katona-dolog, és ráfújunk), de inkább vedd az öledbe, öleld magadhoz azt a gyermeket, legyen a tiéd, forrjatok össze, osztozol vele a fizikai fájdalomban, ő pedig elfogadhatja a te gyógyító erőt. Valami ilyesmit jelent az, hogy a prófétát kedvesen fogadni. De íme itt, Názáretben bizonyíték kellene. És ekkor Jézus azokkal a prófétákkal kezd el példálózni, Illéssel és Elizeussal, akiket Isten sok nagy ajándékkal, prófétai lelki hatalommal, csodatevő erővel áldott meg. Illés idején három és fél évig volt éhínség nagy szárazság miatt, de Illés csak Sareptába tett csodát, ahol nem fogyott ki az özvegyasszony korsójából az olaj és vékájából a liszt, pedig pogány asszony volt. És Elizeus idejében sok leprás volt Izraelben, de csak a szíriai Naámán gyógyult meg a próféta által – ő is csak egy pogány volt. Mert ők átölelték a kegyelmet, mert ők befogadták a prófétát, és övék lett az isteni áldás.

Ha tehát a szívünkben követelés vetődik fel, ha tehát mindig a másikat nézzük, aki bősséggel látjuk az Isten áldását, magunk életén meg nem látunk semmit, kívánom, hogy Isten Szentlelke tartson elénk most tükröt és tanítson meg bennünket másokban is csodálni az Isten kegyelmét, és adja meg Isten Szentlelke nekünk is a készséget, hogy teljesen elfogadjuk az egyetlen tökéletes és igaz prófétát, Jézus Krisztust, aki egyszer s mindenkorra kijelentette Istennek üdvösségünk felöli titkos tanácsát. Ő avatott be bennünket Isten üdvözítő munkájába, ő hívott meg boldog Isten-gyermekségre. Öleljük Őt magunkhoz és Őbenne Istennek minden áldása a miénk lesz. Ámen

Imádkozunk!

Köszönjük, mennyei Atyánk, hogy azt az igazságot, amit az atyáknak megígértél és a prófétákkal hirdettétek, Jézus Krisztusban, a mi Urunkban teljes valósággá tetted, úgy és az által, hogy önmagában is betöltötte a próféta sorsát. Köszönjük, hogy ennek az igazságnak a beteljesítése a mi igazságunk, és mi erre hivatkozva állhatunk meg Előtted, és ezért vagyunk kedvesek a számodra. Kérünk Urunk szenvedő és beteg testvéreinkért, a gyógyulásra vágyókért, teljesítsd be rajtuk hűséges szeretetedet, add őket vissza szeretteiknek megújult élettel, és hozd vissza őket közösségünkbe, hogy együtt is dicsőíthessünk Téged csodálatos jószágodért. Könyörgünk a gyászolókért, különösen azokért, akik a ránk következő héten állnak meg szeretted ravatala mellett, gyászban, lesújtva, a halál rettenetét átérezve; áraszd ki rájuk vigasztaló kegyelmedet, a meghalt és feltámadt Jézus Krisztus dicsőségét, az Ő nagy győzelmét a halál felett és az Ő ígéretét a feltámasztásra és az eljövendő életre. Könyörgünk azokért, akik nyomorúságukba

rekesztve tehetetlenül vergődnek, és nem nyerik el e földi élet áldásait, melyekkel oly bőkezűen megáldottad ezt a világot. Nyitsd meg a foglyoknak az ajtót, segítsd föl a lesújtottakat, segítsd azokat, akik szent étellel, igazsággal fáradoznak az övéikért. Áldd meg a magvető fáradtságát és verítékét, és adj bőséges aratást. Áldd meg az igazságot keresőket, áldd meg a jóra igyekvőket, hogy őket sem ellenség, sem baj ne tartóztassa fel. Áldj meg bennünket is békeségeddel, őrizd meg országunkat, népünket, őrizd meg a világot, távoztass háborút, bajt; tedd teljessé minden ígéretedet.

S hisszük is, mennyei Atyánk, hogy ha szívünket megnyitjuk és Igédet magunkhoz öleljük és elfogadjuk, Te Szentlelked hatalmában megadod, hogy megteremhessük annak gyümölcsseit neved dicsőségére, embertársaink javára. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU